

ВАСИЛЕНКО О.І., асистент

Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Запропоновано методологічні засади дослідження конкурентоспроможності аграрних закладів вищої освіти. Визначено науково-методичні принципи в спрямуванні їх діяльності щодо реалізації принципів сталого розвитку сільського господарства.

Ключові слова: аграрний заклад вищої освіти, конкурентоспроможність, сталий розвиток, сільське господарство, науково-методичні принципи.

Сталий розвиток є розвиток, який відповідає вимогам сучасності. Вища освіта відіграє ключову роль у розвитку сталого розвитку суспільства. Якісна підготовка фахівців аграрної сфери має формуватися в інтересах сталого розвитку сільського господарства [1-5]. Університети є генераторами знань та основною ланкою відтворювального ланцюга знань, відповідно посідають провідне місце в економіці знань – системі, де знання поставлено в основу економічного розвитку в якості основної продуктивної сили [6]. Логіка проведення даного дослідження характеризується теоретико-методологічними засадами забезпечення конкурентоспроможності аграрного університету і базується на теоретичному базисі системи концепцій: економіки знань; сталого розвитку; конкуренції та конкурентоспроможності; створення цінностей (рис. 1). Вважаємо, що для аграрних закладів вищої освіти (ЗВО) доцільно розширити склад концептуальних засад, які необхідно враховувати при формуванні загальної концепції сталого розвитку, унікальної для кожної освітньої організації. З одного боку це забезпечує їм високий рівень конкурентоспроможності, а з іншого – сприяє внесенню помітного внеску у вирішення проблем сталого розвитку сільського господарства.

Корпоративна, в т.ч. конкурентна стратегія університету, повинна бути інструментом вирішення глобальних, національних, регіональних та локальних викликів і загроз, оскільки в цьому полягає одна із ролей університетів як генераторів та агрегаторів знань для побудови сталого суспільства. Концепція забезпечення

конкурентоспроможності аграрних ЗВО включає систему принципів та методів, які зорієнтовані на формування певного способу їх функціонування в конкурентному середовищі ринку послуг вищої освіти з метою реалізації принципів сталого розвитку.

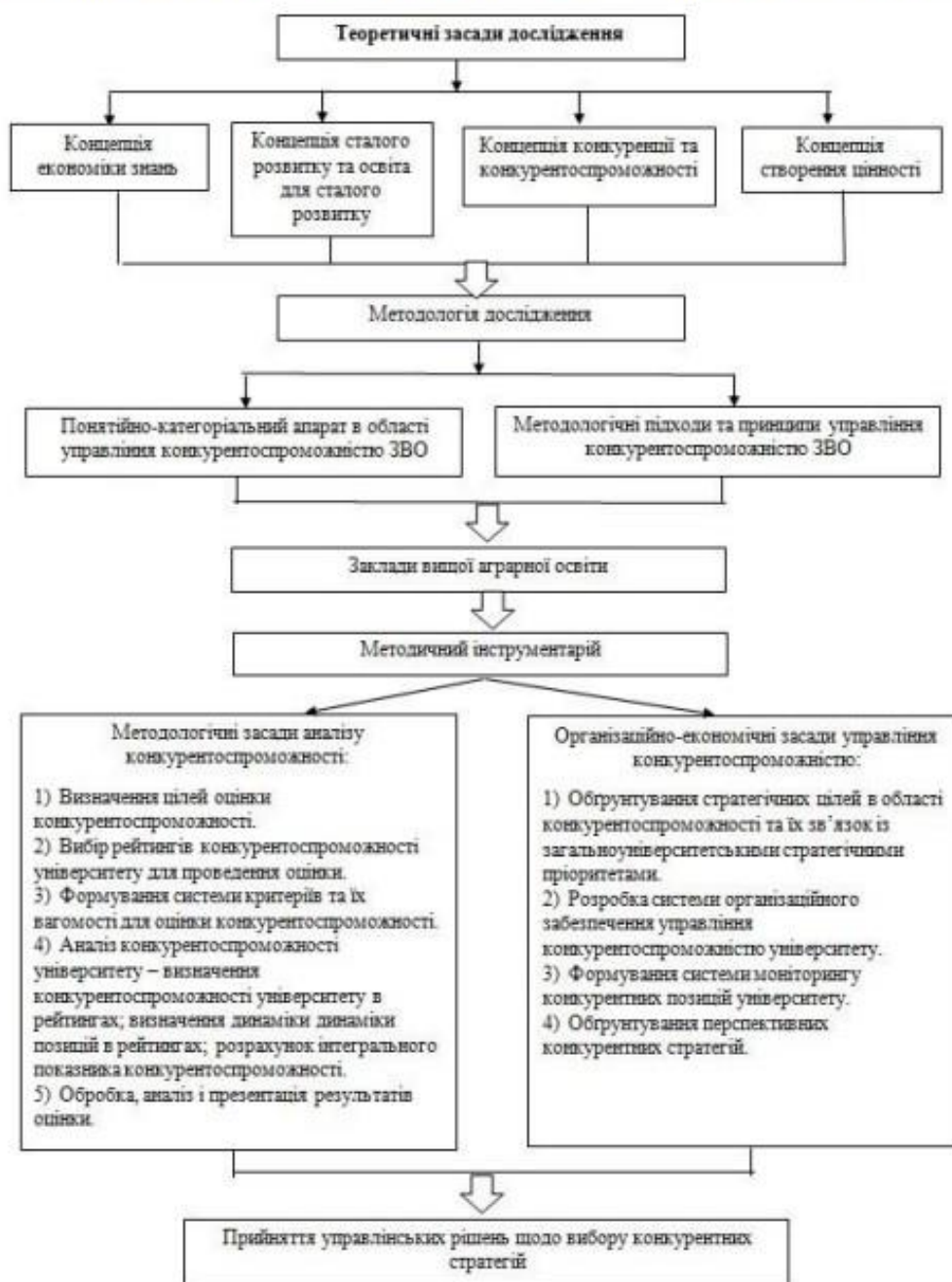

Рис. 1. Методологічні засади дослідження конкурентоспроможності аграрних закладів вищої освіти

Джерело: розроблено автором.

Методологічну основу дослідження склали базові положення теорії конкурентоспроможності організації, а також діалектичний, системний, комплексний підходи до дослідження питання управління конкурентоспроможністю та сталості ЗВО. Крім того, концептуальний підхід поєднує методи дедукції, індукції, аналогій, логічного аналізу та синтезу, системного та порівняльного аналізу, узагальнення, класифікації, статистичних та соціологічних методів, методи економічного аналізу.

При проведенні дослідження необхідно визначити науково-методичні принципи, яких повинен дотримуватися ЗВО в спрямуванні напрямів своєї діяльності щодо реалізації принципів сталого розвитку. Так, принципи забезпечення сталої конкурентоспроможності ЗВО передбачає об'єднання в єдине ціле економічну, соціальну та екологічну сфери його діяльності. Вважаємо, що елемент конкурентоспроможності «дослідження та інновації» виконує науково-дослідницьку та інноваційну функції, а, отже, повинен дотримуватися відповідних принципів в аспекті сталого розвитку. Принцип науковості і фундаментальності передбачає повноту, глибину та актуальність знань, відповідність причино-наслідкових зв'язків, забезпечення кореляції теорії та практики. Принцип випереджального розвитку передбачає забезпечення відповідної реакції на запити, які відповідають пріоритетним напрямом соціально-економічного розвитку; орієнтацію на створення умов до інноваційного розвитку. Принцип відповідальності перед майбутніми поколіннями передбачає орієнтацію не лише на поточні, але й на майбутні потреби, довготривалий характер і відповідальність за результати у цих напрямках діяльності.

Отже, запропоновані методологічні засади дослідження конкурентоспроможності аграрних ЗВО будуть сприяти у вирішенні проблем сталого розвитку сільського господарства, а визначені науково-методичні принципи спрямовані на об'єднання в єдине ціле економічної, соціальної та екологічної сфер його діяльності.

Список використаних джерел

1. Сергієнко Т. Вплив сучасної освіти на сталий розвиток суспільства. Освіта як чинник формування креативних компетентностей в умовах цифрового суспільства. Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2019. С. 150 -152. DOI: <https://doi.org/10.30839/2072-7941.2019.189242>
2. Холявко Н.І., Жаворонок А.В., Попело О.В., Колоток М.О. Вплив вищої освіти на сталий розвиток національної економіки. *Economic Synergy*. 2022. №1-2 (3-4). С. 141 - 153. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2022-1;2-11>
3. Левкіна Р., Левкін А., Ряснявська А. Сучасна освіта у структурі сталого розвитку підприємств аграрного бізнесу. *Організація та управління*. 2018. №1. С. 45-47.
4. Zeleniene I., Pereira P. (2021). Higher Education For Sustainability: A Global Perspective. *Geography and Sustainability*. Vol. 2. P. 99-106. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.geosus.2021.05.001>
5. Franco I., Saito O., Vaughter P., Whereat J., Kanie N., Takemoto K. (2018). Higher education for sustainable development: actioning the global goals in policy, curriculum and practice. *Sustainability Science*. Springer Japan KK, part of Springer Nature 2018. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11625-018-0628-4>
6. Мельник Л. Ю. Місце і роль аграрної освіти в становленні економіки знань. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль: ВПЦ ТНЕУ "Економічна думка". 2016. Т. 23. № 1. С. 60-67.